ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GIUSEPPE TESAURO της 5ης Μαΐου 1993 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Με την υπό κρίση προσφυγή, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η Πορτογαλική Δημοκρατία, κλείνοντας τα σύνορά της στις εισαγωγές χοίρων από ορισμένα κράτη μέλη, παρέβη την απόφαση 91/237/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Απριλίου 1991, σχετικά με περαιτέρω προστατευτικά μέτρα κατά της νέας ασθένειας των χοίρων [1], καθώς και τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ.

2. Η απόφαση του κλεισίματος των συνόρων «στις εισαγωγές ζώντων χοίρων οιουδήποτε είδους από τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες, το Βέλγιο και την Ισπανία» ελήφθη από τον Γενικό Διευθυντή Κτηνοτροφίας στις 9 Μαΐου 1991 και στηρίζεται, όπως αναφέρεται στην απόφαση, στο άρθρο 9 της οδηγίας 64/432/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1964, περί προβλημάτων υγειονομικού ελέγχου στον τομέα των ενδοκοινοτικών συναλλαγών βοοειδών και χοιροειδών [2], καθώς και στα άρθρα 36 και 100 Α, παράγραφος 4, της Συνθήκης. Από τις αιτιολογικές σκέψεις της εν λόγω αποφάσεως προκύπτει, εξάλλου, ότι η λήψη του επίδικου μέτρου ήταν αναγκαία λόγω της ανεπάρκειας των κοινοτικών μέτρων προστασίας κατά της νέας ασθένειας των χοίρων και των κινδύνων μολύνσεως που υφίστανται στην Ισπανία, κύριο προμηθευτή της Πορτογαλίας σε χοίρους.

Θα προσθέσω, για την πλήρη έκθεση των πραγματικών περιστατικών, ότι, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξετάσεως της παραβάσεως, η Πορτογαλική Δημοκρατία επεξέτεινε, με τρεις διαδοχικές αποφάσεις, το μέτρο του κλεισίματος των συνόρων και όσον αφορά τη Γαλλία (1η Ιουλίου 1991), το Ηνωμένο Βασίλειο (21 Νοεμβρίου 1991) και τη Δανία (10 Μαρτίου 1992). Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρέσχε η Πορτογαλική Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η απαγόρευση εισαγωγής ζώντων χοίρων από τα εν λόγω κράτη ήρθη από 1ης Απριλίου 1993.

3. Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία περιγράφεται λεπτομερώς στην έκθεση ακροατηρίου, στην οποία και παραπέμπω. Ωστόσο, για τη διευκόλυνση της κατανοήσεως των ακολούθων παρατηρήσεών μου, θα πρέπει να εκθέσω συνοπτικά τη σχετική κοινοτική νομοθεσία.

Πρώτο σχετικό νομοθετικό κείμενο ήταν η οδηγία 64/432/ΕΟΚ, με την οποία επιχειρήθηκε για πρώτη φορά η εναρμόνιση των μέτρων υγειονομικού ελέγχου. Το άρθρο 9 που ήδη ανέφερα, και στο οποίο η Πορτογαλική Κυβέρνηση θεωρεί ότι στηρίζεται το επίδικο εθνικό μέτρο, εξουσιοδοτεί τα κράτη μέλη να λαμβάνουν προσωρινά μέτρα απαγορεύσεως ή περιορισμού των εισαγωγών, από άλλα κράτη μέλη, βοοειδών ή χοιροειδών τα οποία έχουν πληγεί από επιζωοτία ή από επικίνδυνη και μεταδοτική νέα ασθένεια.

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

1 — ΕΕ L 106, σ. 67.

2 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/001, σ. 108.

Ωστόσο, τα μέτρα εναρμονίσεως που προέβλεπε η οδηγία 64/432/ΕΟΚ τροποποιήθηκαν με την οδηγία 90/425/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1990, σχετικά με τους κτηνιατρικούς και ζωοτεχνικούς ελέγχους που εφαρμόζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο ορισμένων ζώντων ζώων και προϊόντων με προοπτική την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς [3]. Ειδικότερα, το άρθρο 14 αντικατέστησε, τυπικά τουλάχιστον, το άρθρο 9 της οδηγίας 64/432/ΕΟΚ με ένα νέο άρθρο 9, το οποίο, όμως, ρυθμίζει διαφορετικό ζήτημα, προβλέποντας ότι το κράτος μέλος που διαθέτει εθνικό πρόγραμμα καταπολεμήσεως ορισμένων λοιμωδών ασθενειών μπορεί να υποβάλει το πρόγραμμα προς έγκριση στην Επιτροπή, εφόσον τηρούνται ορισμένα κριτήρια.

Αντιθέτως, το ζήτημα των μέτρων διασφαλίσεως ρυθμίζεται από το άρθρο 10 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ, το οποίο καθορίζει τις αντίστοιχες υποχρεώσεις των κρατών μελών αποστολής και προορισμού και της Επιτροπής όσον αφορά την πρόληψη και την καταπολέμηση των ζωονόσων και λοιπών ασθενειών. Το άρθρο αυτό προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι η Επιτροπή, κατόπιν εξετάσεως της καταστάσεως από τη μόνιμη κτηνιατρική επιτροπή, θεσπίζει τα απαραίτητα μέτρα (παράγραφος 4), ενώ το κράτος μέλος προορισμού μπορεί μόνο να θεσπίσει, κατόπιν των ελέγχων του άρθρου 5 της ίδιας οδηγίας, τα προληπτικά μέτρα που προβλέπονται από την κοινοτική νομοθεσία (παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο) και, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να λάβει συντηρητικά μέτρα εν αναμονή της λήψεως των μέτρων που εμπίπτουν κανονικά στην αρμοδιότητα της Επιτροπής (παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο).

Πρέπει να προστεθεί εδώ ότι το άρθρο 26 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ προβλέπει δύο διαφορετικές ημερομηνίες κατά τις οποίες τα κράτη μέλη οφείλουν να συμμορφωθούν προς τις διατάξεις της οδηγίας: δύο μήνες μετά την κοινοποίηση, ήτοι στις 27 Σεπτεμβρίου 1990, όσον αφορά το άρθρο 10· για όλα τα άλλα άρθρα, το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 1991, ημερομηνία η οποία μετατέθηκε στη συνέχεια για την 1η Ιουλίου 1992 [4].

Ακριβώς βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 4, της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ εξέδωσε η Επιτροπή την απόφαση 91/237/ΕΟΚ, η οποία περιλαμβάνει κατάλογο μέτρων για την καταπολέμηση της εξαπλώσεως μιας νέας ασθένειας των χοίρων και θεσπίζει ορισμένες υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη αποστολής. Σύμφωνα με τα άρθρα 2 έως 5, τα κράτη αυτά υποχρεούνται να καταστρέφουν όλα τα προϊόντα που προέρχονται από μολυσμένες εκμεταλλεύσεις και να μην αποστέλλουν σε άλλα κράτη μέλη χοίρους προερχόμενους από τις εκμεταλλεύσεις αυτές. Επιπλέον, επιβάλλεται ειδικά στο Βέλγιο, τη Γερμανία και τις Κάτω Χώρες η υποχρέωση να μην αποστέλλουν χοίρους παραγωγής που προέρχονται από διοικητικές περιφέρειες υψηλού υγειονομικού κινδύνου [5].

4. Έρχομαι τώρα στην εξέταση της ουσίας της διαφοράς. Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, το μέτρο του κλεισίματος των συνόρων παραβιάζει ευθέως την απόφαση 91/237/ΕΟΚ, καθόσον απαγορεύει εισαγωγές οι οποίες επιτρέπονται κατά την απόφαση αυτή. Πάντοτε κατά την Επιτροπή, το μέτρο αυτό δεν μπορεί να δικαιολογηθεί ούτε βάσει του άρθρου 9 της οδηγίας 64/432/ΕΟΚ, εφόσον η διάταξη αυτή αντι-

3 — ΕΕ L 224, σ. 29.

4 — Βλ. άρθρο 27 της οδηγίας 91/496/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 15ης Ιουλίου 1991 (ΕΕ L 268, σ. 56).

5 — Με την απόφαση 91/332/ΕΟΚ της 8ης Ιουλίου 1991 (ΕΕ L 183, σ. 15), η Επιτροπή επέβαλε την απαγόρευση αυτή και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

καταστάθηκε από το άρθρο 10 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ και, συνεπώς, δεν ισχύει πλέον, ούτε βάσει των άρθρων 36 και 100 Α της Συνθήκης, δεδομένου ότι πρόκειται για έναν τομέα στον οποίο έχει επιτευχθεί πλήρης εναρμόνιση.

Αντιθέτως, η Πορτογαλική Κυβέρνηση, βεβαιώνοντας ότι η απόφαση την οποία έλαβε δεν αποτελεί μέτρο προστασίας της εγχώριας αγοράς αλλά αντικειμενικό μέτρο διασφαλίσεως που ελήφθη για λόγους υγειονομικής προστασίας, υποστηρίζει ότι νόμιμο έρεισμα του μέτρου αυτού αποτελεί ακριβώς το άρθρο 9 της οδηγίας 64/432/ΕΟΚ. Συγκεκριμένα, η Πορτογαλική Κυβέρνηση, καίτοι αναγνωρίζει ότι οι διατάξεις του άρθρου 10 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ προορίζονται να αντικαταστήσουν τον μηχανισμό διασφαλίσεως που θέσπισε το άρθρο 9 της οδηγίας 64/432/ΕΟΚ και ότι πρέπει, καταρχήν, να τεθούν σε εφαρμογή, σύμφωνα με το άρθρο 26 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ, από τον δεύτερο μήνα μετά την ημερομηνία κοινοποιήσεως της οδηγίας, υποστηρίζει ότι τα κράτη μέλη προορισμού δεν μπορούσαν να εφαρμόσουν το άρθρο 10 πριν από την πραγματική έναρξη της ισχύος των μέτρων ελέγχου που προβλέπονται από το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας, η προθεσμία μεταφοράς του οποίου στο εσωτερικό δίκαιο δεν είχε ακόμα εκπνεύσει κατά την ημερομηνία της εκδόσεως της αποφάσεως για το κλείσιμο των συνόρων, δεδομένου ότι η προθεσμία αυτή έληγε την 1η Ιουλίου 1992.

5. Συνεπώς, η Επιτροπή προσάπτει, κατ' ουσίαν, στην Πορτογαλική Κυβέρνηση ότι έλαβε μονομερώς μέτρα διασφαλίσεως, πέραν εκείνων που είχε ήδη λάβει η Επιτροπή, βάσει του άρθρου 10 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ, με την απόφαση 91/237/ΕΟΚ, ενώ η εν λόγω κυβέρνηση θεωρεί ότι, την εποχή των πραγματικών περιστατικών, μπορούσε ακόμα να εφαρμόσει το άρθρο 9 της οδηγίας 64/432/ΕΟΚ, λόγω του ότι το άρθρο αυτό ήταν ακόμα σε ισχύ και, εν πάση περιπτώσει, λόγω του ότι η δυνατότητα εφαρμογής του προαναφερθέντος άρθρου 10, όσον αφορά τα κράτη μέλη προορισμού, εξηρτάτο από την θέση σε ισχύ των λοιπών μέτρων που προβλέπονται από την οδηγία 90/425/ΕΟΚ.

Όπως συνάγεται από τα επιχειρήματα που μόλις παρέθεσα και όπως, εξάλλου, κατέδειξε η επ' ακροατηρίου συζήτηση, αυτό το οποίο προσάπτει ουσιαστικά η Επιτροπή στην Πορτογαλική Κυβέρνηση δεν είναι τόσο η παράβαση της αποφάσεως 91/237/ΕΟΚ, η οποία περιορίζεται κατ' ουσία στην επιβολή ορισμένων υποχρεώσεων στα κράτη αποστολής, όσο ειδικότερα η παράβαση του άρθρου 10 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ, καθόσον η διάταξη αυτή θεσπίζει τη διαδικασία που πρέπει να τηρείται σε περίπτωση διαπιστώσεως λοιμωδών ασθενειών και «εναρμονίζει» τον μηχανισμό διασφαλίσεως, παρέχοντας στην ίδια την Επιτροπή την εξουσία να λαμβάνει τα σχετικά μέτρα.

6. Πάντως, δεν θεωρώ ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή, κατά τη συνήθη διατύπωση των αιτημάτων της προσφυγής, προσάπτει τυπικά στην Πορτογαλική Κυβέρνηση παράβαση της αποφάσεως 91/237/ΕΟΚ και όχι παράβαση του άρθρου 10 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ είναι αποφασιστικής σημασίας ή μπορεί να οδηγήσει, άνευ άλλου τινός, στην απόρριψη της προσφυγής. Η τελευταία αυτή λύση όχι μόνο θα ήταν υπερβολικά τυπολατρική, αλλά, κατά τη γνώμη μου, θα πρόδιδε και την ουσιαστική και εναργέστατη φύση των αιτιάσεων που διατυπώνονται κατά της καθής κυβερνήσεως, η οποία, εξάλλου, δεν αμφισβήτησε τα αιτήματα της Επιτροπής.

Τελικά, η Επιτροπή δεν προσάπτει στην καθής την παράβαση της αποφάσεως, η οποία απλώς μνημονεύεται στα αιτήματα της προσφυγής, αλλά, κατ' ουσίαν, παράβαση του προαναφερθέντος άρθρου 10 συνιστάμενη στη λήψη συγκεκριμένου εθνικού μέτρου. Το γεγονός και μόνο ότι, κατά τη διάρκεια όλης της δίκης, οι διάδικοι πραγματεύθηκαν εκτενώς και αποκλειστικώς το συγκεκριμένο ζήτημα αν το άρθρο 10 είχε ή όχι εναρμονίσει τη διαδικασία λήψεως των μέτρων διασφαλίσεως και αν το άρθρο αυτό μπορούσε να εφαρμοστεί πλήρως από τις 27 Σεπτεμβρίου 1990 και εφεξής καταδεικνύει ότι το αντικείμενο του ζητήματος ήταν σαφές και επακριβώς καθορισμένο.

7. Κατόπιν των ανωτέρω, θα παρατηρήσω, πρώτον, ότι αν είναι αληθές ότι το άρθρο 9 της οδηγίας 64/432/ΕΟΚ αντικαταστάθηκε τυπικά την 1η Ιουλίου 1992, είναι εξίσου αναμφισβήτητο ότι το άρθρο αυτό καταργήθηκε σιωπηρώς ήδη από τις 27 Σεπτεμβρίου 1990, δηλαδή από τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε στα κράτη μέλη για να συμμορφωθούν προς το άρθρο 10 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ. Πράγματι, είναι προφανές ότι η ρήτρα διασφαλίσεως του άρθρου 9 της οδηγίας 64/432/ΕΟΚ δεν μπορούσε επουδενί να συνυπάρξει με έναν «εναρμονισμένο» εφεξής μηχανισμό διασφαλίσεως, όπως ο μηχανισμός του άρθρου 10.

Θα πρέπει, ωστόσο, να εξακριβωθεί αν, όπως διατείνεται η Πορτογαλική Κυβέρνηση, η δυνατότητα πραγματικής εφαρμογής του άρθρου 10 εξηρτάτο, έστω και εν μέρει, από την προϋπόθεση της θέσεως σε ισχύ των λοιπών διατάξεων της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ και ιδίως του άρθρου 5.

Ως προς το θέμα αυτό, σπεύδω να δηλώσω ότι δεν συμμερίζομαι την άποψη της Επιτροπής ότι η Πορτογαλική Κυβέρνηση όφειλε, αν το θεωρούσε απαραίτητο για την εφαρμογή του άρθρου 10, να μεταφέρει στην εσωτερική έννομη τάξη το άρθρο 5 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ, δηλαδή τους κανόνες περί ελέγχων, πριν από την ημερομηνία που προέβλεπε η ίδια η οδηγία για την εν λόγω μεταφορά. Πράγματι, ναι μεν η Πορτογαλική Κυβέρνηση μπορούσε να το πράξει, αλλά είναι προφανές ότι δεν υπάρχει καμία νομική βάση ώστε να επιβληθεί αυτή η «πρόωρη» μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο στην περίπτωση που η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 10 θα εξηρτάτο πράγματι από την προϋπόθεση της θέσεως σε ισχύ των μέτρων περί ελέγχων.

Φρονώ, ωστόσο, ότι η Πορτογαλική Δημοκρατία ήταν υποχρεωμένη να συμμορφωθεί προς το άρθρο 10 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ και να το εφαρμόσει πλήρως από τις 27 Σεπτεμβρίου 1990 και εφεξής, ακόμα και αν δεν είχε (νομίμως) θέσει σε ισχύ το άρθρο 5 που αφορά τα μέτρα ελέγχου.

8. Ασφαλώς, είναι εύκολη η παρατήρηση ότι το γεγονός και μόνο ότι η εν λόγω οδηγία υποχρέωνε τα κράτη μέλη να συμμορφωθούν προς το άρθρο 10 σε ημερομηνία διαφορετική από εκείνη που προβλεπόταν για τις άλλες διατάξεις της ίδιας οδηγίας και ότι η υποχρέωση αυτή δεν εξηρτάτο από καμία περαιτέρω προϋπόθεση, σημαίνει ότι το άρθρο 10 έπρεπε να τεθεί πλήρως σε ισχύ εντός της προθεσμίας που προβλεπόταν για την εφαρμογή του. Η άποψη αυτή επιβεβαιώνεται, ωστόσο, και από τις ακόλουθες παρατηρήσεις.

Πρώτον, όπως προκύπτει σαφώς από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 10, τα μέτρα ελέγχου που προβλέπονται στο άρθρο 5 αποτελούν ένα μέσο διαπιστώσεως τυχόν

λοιμωδών ασθενειών των χοίρων και, κατά συνέπεια, την απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου να κινηθεί η διαδικασία του άρθρου 10: από αυτή την οπτική γωνία, το μόνο καίριο στοιχείο είναι το ίδιο το γεγονός ότι διαπιστώνεται η ύπαρξη μιας ασθένειας. Εφόσον αυτό — άσχετα πώς — συμβεί, ο μηχανισμός του άρθρου 10 τίθεται σε εφαρμογή, οπότε εναπόκειται στην Επιτροπή να λάβει τα απαραίτητα μέτρα, καθήκον το οποίο η Επιτροπή εξεπλήρωσε στην υπό κρίση περίπτωση εκδίδοντας την απόφαση 91/237/ΕΟΚ.

Θα προσθέσω ότι η δυνατότητα διενέργειας ελέγχων στα σύνορα και απομονώσεως των μολυσμένων ζώων, μέτρων που προβλέπονται από το άρθρο 5 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ και από την εφαρμογή των οποίων η Πορτογαλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι εξηρτάτο η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 10 της οδηγίας, στην πραγματικότητα ήδη προβλεπόταν από την οδηγία 64/432/ΕΟΚ. Πράγματι, το άρθρο 5 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ απλώς επαναλαμβάνει, στην ουσία, και επαναπροσδιορίζει το περιεχόμενο του άρθρου 6 της οδηγίας 64/432/ΕΟΚ, βάσει του οποίου τα κράτη προορισμού εξουδιοδοτούνται να διενεργούν μεθοριακούς ελέγχους στα εισαγόμενα ζώα και, εν ανάγκη, να λαμβάνουν τα μέτρα που κρίνουν ενδεδειγμένα, στο πλαίσιο της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένης της απομονώσεως των ζώων αυτών (βλ. ειδικότερα το άρθρο 6, παράγραφος 3).

Η Πορτογαλική Κυβέρνηση οπωσδήποτε δεν μπορεί να δικαιολογήσει την απόφαση του κλεισίματος των συνόρων βάσει του άρθρου 9 της οδηγίας 64/432/ΕΟΚ, δεδομένου ότι η διάταξη αυτή καταργήθηκε σιωπηρώς από το άρθρο 10 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ, η μεταφορά του οποίου στο εσωτερικό δίκαιο έπρεπε να έχει γίνει από τις 27 Σεπτεμβρίου 1990 και του οποίου η δυνατότητα εφαρμογής, όπως μόλις ανέφερα, δεν εξηρτάτο από την εφαρμογή των λοιπών διατάξεων της ίδιας οδηγίας.

9. Επικουρικώς, η Πορτογαλική Κυβέρνηση υποστήριξε επίσης ότι η απόφαση στηριζόταν στα άρθρα 100 Α, παράγραφος 4, και 36 της Συνθήκης. Όσον αφορά το άρθρο 100 Α, παράγραφος 4, περιορίζομαι να παρατηρήσω ότι, όπως ανέφερε η Επιτροπή, δεν μπορεί να γίνει επίκληση της διατάξεως αυτής παρά μόνον όταν η επίμαχη κοινοτική πράξη έχει εκδοθεί βάσει του άρθρου 100 Α, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει εν προκειμένω, δεδομένου ότι η οδηγία 90/425/ΕΟΚ εκδόθηκε με βάση το άρθρο 43 της Συνθήκης. Εξάλλου, ήδη στο υπόμνημα αντικρούσεως, η Πορτογαλική Κυβέρνηση εγκατέλειψε την αναφορά στην εν λόγω διάταξη.

Απομένει, συνεπώς, να εξεταστεί κατά πόσον η Πορτογαλική Κυβέρνηση μπορεί νομίμως να επικαλεστεί το άρθρο 36 ως νομική βάση του επίδικου εθνικού μέτρου. Συναφώς, η άποψή της είναι ότι, ενόψει μιας καταστάσεως που χαρακτηρίζεται από ατελή εναρμόνιση των εθνικών συστημάτων ελέγχου της ενδοκοινοτικής κυκλοφορίας ζώντων ζώων, τα μέτρα που έλαβε η Επιτροπή με την απόφαση 91/237/ΕΟΚ ήταν ανεπαρκή και δικαιολογούσαν προσφυγή στο άρθρο 36.

Αυτή η άποψη δεν μπορεί, ωστόσο, να γίνει δεκτή. Πράγματι, δεν μπορεί να γίνει επίκληση του άρθρου 36 στο πλαίσιο υποθέ-

σεως που αφορά μέτρα διασφαλίσεως ως προς τα οποία έχει επέλθει πλήρης εναρμόνιση υπό την έννοια του άρθρου 10 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ, ούτε η έννοια της εναρμονίσεως μπορεί να εξαρτηθεί από το περιεχόμενο που της δίνει κάθε κράτος μέλος. Πρέπει, συνεπώς, να θεωρηθεί ότι η Πορτογαλική Κυβέρνηση οπωσδήποτε δεν μπορούσε να λάβει μονομερώς προστατευτικά μέτρα, εκτός του πλαισίου της κοινοτικής νομοθεσίας και, επομένως, εκτός του πλαισίου του άρθρου 10.

10. Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω, συνεπώς, στο Δικαστήριο να κάνει δεκτή την προσφυγή και να καταδικάσει το καθού κράτος στα δικαστικά έξοδα.